

TÓRSHAVN TANN 9. MARS 2019

# FORMANSFRÁGREIÐING

---

LANDSFUNDUR 2019

TÓRSHAVN



BÁRÐUR S. NIELSEN

FORMAÐUR SAMBANDSFLOKSINS

# FORMANSFRÁGREIÐING – LANDSFUNDUR 2019

## INNIHALD

<b>INNGANGUR</b> .....	<b>2</b>
<b>VALSTRÍÐIÐ ER BYRJAD</b> .....	<b>5</b>
<b>SOSIALLIBERALA KÓ SIN HJÁ SAMBANDSFLOKKINUM</b> .....	<b>6</b>
<b>BÚSKAPARMENNING</b> .....	<b>7</b>
MARKNAÐARATGONGD TIL ES.....	8
FISKIVINNAN.....	8
ALIVINNAN.....	9
FERÐAVINNAN.....	10
RÍKISVEITINGIN.....	10
ELORKUØKIÐ.....	11
TØRVUR Á BROYTTUM FÍGGJAR- OG BÚSKAPARPOLITIKKI.....	12
<b>VÆLFERÐ</b> .....	<b>12</b>
HEILSUMÁL.....	13
ALMANNA- OG SOSIALMÁL.....	14
GRUNDUPPHÆDDIN TIL PENSJÓNISTAR.....	14
ÚTBÚGVINGARMÁL.....	14
MENTAMÁL.....	15
<b>ALTJÓÐA SAMSTARV OG RÍKISFELAGSSKAPURIN</b> .....	<b>15</b>
ALTJÓÐA SAMSTARV.....	15
MODERNISERING AV RÍKISFELAGSSKAPINUM.....	16
<b>ONNUR POLITISK MÁL</b> .....	<b>17</b>
ÚTLENDINGAMÁL.....	17
<b>POLITISK AVRIK</b> .....	<b>18</b>
<b>VALSKRÁ OG VALSTRÍÐ</b> .....	<b>18</b>
<b>VIT MEINA</b> .....	<b>18</b>
<b>ENDI</b> .....	<b>19</b>

## INNGANGUR

Góðu færoyingar, góðu sambandsfólk!

Fyrst av øllum vil eg ynskja tykkum ein góðan morgun.

Vegna Sambandsflokkin vil eg bjóða øllum at vera hjartaliga vælkomín til Landsfundin 2019 - bæði tykkum, sum eru møtt her í Tórshavn, og tykkum, ið fylgja fundinum á alnótini, ið røkkur um allan heim.

Tykkum kunnugt, er hetta seinasti Landsfundur, áðrenn vit skulu til fólkatingsval og løgtingsval. Skjótt fær færoyski veljarin móguleikan aftur at velja tey færoysku umboðini, sum tey halda eru best egnað at rækja fólkærðisligu uppgávuna og loysa tær politisku og samfelagsligu avbjóðingar, sum standa fyri framman.

\*\*\*\*\*

Sambandsflokkurin er altíð klárur at taka ábyrgd. Tað setur stór krøv til flokkin og øll tey, sum mynda flokkin dagliga. Vit hava skyldu til at koma við boðum uppá, hvussu samfelagið skal innrættast.

Tað gera vit í felag - og vegna flokkin vil eg takka øllum eldsálum kring landið. Sjálvboðin og tey, sum í allari stillheit gera eitt stórt arbeiði fyri okkara flokk. Ikki minst í teimum komandi valstríðunum koma tit at verða avgerandi stuðlar.

Veljarafeløgini eru somuleiðis ein týðandi partur av arbeiðinum kring landið fyri at menna og gera politikkin hjá Sambandsflokkinum livandi úti millum fólk - tykkara innsatsur hevur stórt virði fyri flokkin.

Vit brynja okkum til val. Uppstillingin er farin ígongd og fleiri nýggj og verandi valevni eru klár.

Fyrst og fremst eru tað tó veljarar Sambandsflokksins, ið gera allan munin. Tit halda fast um sambandsvirðini og sosialliberalu grundhugsjónina. Uttan tykkara trúfestið og ótroyttandi vilja var ongin flokkur.

Tað eru veljararnir - eldsálir - veljarafeløgini - og tingmanningin - ið eiga flokkin - TIT eru Sambandsflokkurin!

Takk eiga tit fyri tað!

\*\*\*\*\*

Vit hava í ár boðið danska forsætisráðharranum, Lars Løkke Rasmussen til Føroya, saman við konuni Sólrún. Eg vil í hesum sambandi ynskja teimum báðum hjartaliga vælkomnin til Føroya og á Landsfund hjá Sambandsflokkinum.

Eisini hava vit boðið einum umboð fyrri alivinnuna við á okkara fund, einum umboð fyrri føroyska sjúkrahúsverkið, eisini fáa vit eina kunning um møguleikar, at fáa størri gagn úr orkuni í undirgrundini.

Hesi eru Atli Gregersen, stjóri á HiddenFjord, Pál Weihe, yvirlækni, professari og formaður í Læknafeleg Føroya, og Jana Ólavsdóttir, jarðfrøðingur á Jarðfeingi.

Hesi koma at greiða frá, um mál sum Sambandsflokkurin hevur sett á dagskránnu, og eru nøkur av týðningarmestu málunum fyrri at framtíðartryggja vælferðarsamfelagið Føroyar og nakað, sum Sambandsflokkurin fer at raðfesta høgt í einum komandi samgongusamstarvi.

\*\*\*\*\*

Góðu øll somul - vónandi fáa vit ein gevandi Landsfund. Her verður høvið at umrøða politisku avbjóðingarnar í Føroyum í dag og framtíðar politisku kósina, ið vit seta.

Fólkatingsval og løgtingsval standa fyrri framman og tí fari eg at geva eitt boð uppá, hvussu vit í Sambandsflokkinum kunnu gerast vinnarar og skapa møguleikar fyrri aftur at koma í landsins leiðslu.

\*\*\*\*\*

Tíðina í andstøðu hava vit brúkt til at brynja flokkin til aftur at taka við landsins leiðslu.

Okkara visjónir og politikkur fyrri land og fólk eiga at bera í sær, at Sambandsflokkurin fær ávirkan og nakað burtúr politiskt.

Fólki vil hava minst møguligt tos, men mest møguliga handling - og vit kunnu ikki tosa okkum til framburð.

Framburður kemur bara við at seta sær politisk mál og hava dirvið at taka neyðugu avgerðirnar.

Hvat er tað so, ið vit vilja?

Fyri borgaran vilja vit:

- Skapa bestu møguleikar og trivna fyri børn og ung
- Skapa tryggjar karmar fyri tey eldru
- Hjálpa teimum veiku og óhjálpu

Harumframt vilja vit:

- Betri og kappingarførar karmar fyri vinnuna
- Sosialliberalan politikk - tað besta frá vinstra og høgra
- Modernisering av Ríkisfelagsskapinum
- Fleiri kvinnur í politikk
- Vit vilja fleiri ung í politikk

Valskráirnar hjá Sambandsflokkurin, koma ítøkiliga at vísa, hvat flokkurin vil í framtíðini við okkara samfelag og Ríkisfelagsskapinum.

Tey vallyfti vit geva fara vit eisini at taka við í einum samgongusamstarvi.

\*\*\*\*\*

Politiska støðan og útgangsstøðið í samfelagnum er alla tíðina í broyting.

Sambandsflokkurin lat fyri skjótt fyra árum síðani, einar Føroyar í besta blóma frá sær. Útgangsstøðið var gott, vit høvdu vent gongdini frá hóttafallið til stóran framburð á øllum økjum:

- Metstóran búskaparvøksur
- Fólkaøkstur
- Vaksandi arbeiðarafjöld
- Lágt arbeiðsloysi
- Metstóran útflutning
- Stórt yvirskot á handilsjavnanum

Hetta var alt gjørt við at føra ein málrættaðan politikk. Vit útvegaðu størri tilfeingið, nýggjar marknaðir, til okkara vørur. Fríhandilsavtalu við Turkaland,

góða atgongd á russiska marknaðin og vit hildið fast við okkara grundskipanir í vælferðini.

Hetta er broytt, búskaparvøksturur er reelt lítil og ongin. Útflutningsvirðið minkaði við umleið 500 mió. kr. í 2018.

Og hóast lágt arbeiðsloysi, fólkvækstur, stórar vinnuligar íløgur, stórt byggi-virksemi hjá landi og kommunum, er avlopið á landskassanum minkað niðrum helvtina.

Fleiri politiskar avbjóðingar standa fyrri framman, eitt nú at framtíðartryggja samfelagið, t.d. at tryggja Føroyum betri atgongd til ES-marknaðin fyrri meirvirkaðar vørur, seta í verk viðgerðartrygd fyrri allar føroyingar og fremja bygnaðarbroytingar í samfelagnum og innan tað almenna. Eisini skal verulig ferð setast á grøna orku.

Í einum tilfeingisbúskapi sum tí føroyska, vita vit av royndum, at sveiggini í búskapinum kunnu vera stór, og tí ræður um at planleggja, leiða og stýra soleiðis, at hesi sveiggj ikki gera óneyðugan skaða á búskapin og elva til kreppu.

Stýrast skal við fastari hond.

Krøvini til heilsuverkið, herundir viðgerðartrygd og rehabilitering vaksa alsamt. Okkara borgarar skulu ikki bíða longri enn 30 dagar eftir at fáa viðgerð, tí okkara borgarar uppliva verri lívsgóðsku og mistrivnað at bíða eftir sjúkraviðgerð og ikki fáa neyðuga eftirviðgerð við rehabilitering. Herumframt missir samfelagið virðir og landið fær eyka útreiðslur til almennar veitingar.

Sambandsflokkur fær hetta at virka, vit seta kr. 30 mió. eyka av um árið, hvørt ár.

## **VALSTRÍÐIÐ ER BYRJAÐ**

Valstríðið er av álvara byrjað, bæði til fólkatingsval og løgtingsval. Hetta síggja vit á politiska arbeiðinum, har ongi týðningarmikil mál verða viðgjørð og avgreidd, og tað mesta av politiska kjakinum verður bent inn á valstríð.

Meirilutin av føroyingum krevja val nú og at kortini verða blanda av nýggjum, serliga vegna politiska ruðuleikan í samgonguni, ið ikki hevur verið virkisfør í longri tíð.

Vit hava upplivað drál við týðandi politiskum avgerðum, nógvir leysgangarar, brotnar mannagongdir, byggigøtur, misálit á landsstýrisfólk, konfrontatiónir við útlond, vantandi játtan til heilsuverkið og viðgerðir í útlandinum og í heila taki eina politiska leiðslu, sum ikki hevur megnað at savna og innspora politiska arbeiðið.

Hetta seinasta tíðarskeiðið hava vit uppliva eina samgongu, sum í veruleikanum hevur verið púra óarbeiðsfør vegna innanhýsis ósemjur.

Tí er tað uppá hægstu tíð, at bæði løgting og landsstýri verða mannað av nýggjum - nú noyðist veljarin at rudda upp.

Sambandsflokkurin er til reiðar at fara til val. Flokkurin hevur valt sær út saman við veljarunum hjá Sambandsflokkinum, tey týðningarmestu málini.

Eg vil her gera greitt, at Sambandsflokkurin fer til val út frá teimum málum og virðum, sum eru fest í stevnuskránni hjá flokkinum, t.v.s. sum ein sosialliberalur flokkur og ein flokkur, sum vil varðveita og modernisera Ríkisfelagsskapin.

### **SOSIALLIBERALA KÓSIN HJÁ SAMBANDSFLOKKINUM**

Sambandsflokkurin er ein sosialliberalur flokkur og ein flokkur, sum fult gongur inn fyri Ríkisfelagsskapinum. Stevnuskráin saman við kjarnuvirðunum hjá flokkinum hevur hugsjónarlíga tað besta frá høgra og vinstra í sínum politikki umframt annað gott frá altjóða samfelagnum.

Vit eru flokkurin við flestu royndum og bestu úrslitum – tað hava vit víst, tá veruliga stendur á.

Vit skulu framhaldandi menna okkara samfelag sosialliberalt og í einum Ríkisfelagsskapi, umframt at skapa grundarlag fyri politiskum samstarvi við aðrar flokkar.

Valskráirnar hjá Sambandsflokkinum vísa politisku kósina fyri føroyska samfelagið og Ríkisfelagsskapin.

Harnæst verður altavgerandi at fáa góð valevni at stilla upp fyri flokkin, sum kunnu stíga fram í almenna rúminum at greiða frá politikkinum hjá flokkinum.

Miðvísa arbeiði um at fáa eitt fjølbroytt í umboðanina hjá flokkinum, bæði til at stilla upp og velja Sambandsflokkin, og soleiðis vera við til at mynda Føroyar, hevur borið frukt.

Vit stilla upp við sterkastu manning.

Kappingin um sessirnar í lögtinginum verður hørð og bara lítlil munur á atkvøðutalinum kann avgera nógv, t.v.s. hvussu lögtingið verður sett saman umframt samgongumøguleikar, og hvør fær eitt umboð á Fólking.

Tað er eisini greitt, at bardagin um Havnina verður altavgerandi, og hvørt flokkurin aftur kann fáa fleiri umboð á Ting og eitt umboð á Fólking.

Vit hava brúk fyri hvørjari atkvøðu – ein atkvøða kann gera allan munin.

**Sosiali parturin** av stevnuni ábyrgdar flokkin at menna vælferðina:

- Góðir barnagarðar og framkomnir skúlar
- Eitt heilsuverk, sum tekur sær av okkum, tá heilsan svíkur
- Virkin ungdómur, sum fær góðar móguleikar at trívast og mennast
- Virðiligur og virkin aldurdomur í góðum og tryggum hondum
- Sosialt netverk, ið loftar teimum veikastu, um tey snáva.

**Liberali parturin** av stevnuni ábyrgdar flokkin at geva vinnulívinum betri móguleikar at vinna pengar og menna vinnuna til at fígga vælferðina:

- Atgongd til nýggjar marknaðir
- Íverksetan og luttøka í vinnuframskipanum, eisini í Ríkinum
- Hóskandi vinnulógir

Her sæst, at flokkurin hevur valt tað besta frá vinstra og høgra.

### BÚSKAPARMENNING

Føroyski búskapurin hevur tað sum heild gott við metlágum arbeiðsloysi uppá 1,2 prosent og avlop er á fígjarlógini.

Búskaparráðið ávarar í síni nýggjastu frágreiðing í gjár um, at búskapurin ikki er í tí javnvág, sum hann eigur og sum upp á longri sikt kann gerast ein trupulleiki.

Búskaparvøksturin er mettur til umleið 2,4 prosent í 2018 - og verður tikin hædd fyri prísvøkstri, er talan um ein nullvøkstur av búskapinum.

Útflutningsvirðið av vørum er minkað við 800 mió. kr. í 2018 og innflutningsvirðið er samstundis hækkað við 500 mió. kr. í 2018, og harvið er avlopið á handilsjavnanum minkað við eini 1,3 mia. kr. - niður í 305 mió. kr. Hetta hevur beinleiðis negativa ávirkan á móguleikan fyri framhaldandi búskaparvøkstri til at varðveita og menna okkara vælferðartænastur.



## FORMANSFRÁGREIÐING – LANDSFUNDUR 2019

Landskassaskuldin er stór, heilar 4,5 mia. kr. í rentuberandi skuld, svarandi til umleið 25 % av BTÚ. Hóast sera góðar tíðir seinastu árin, hevur samgongan ikki goldið skuld niður. Um vit gjalda 200 mió. kr. árliga, tekur tað útvið 20 ár, at gjalda skuldina.

Manglandi búskaparstýringin í hesum samgonguskeiðnum hevur verra um haldførið hjá tí almenna – um tað bara kemur eitt nos ímóti við lægri inntøkum - og tann tíðin kemur - so verður hall á fíggjarlógini. Samstundis er trústið stórt á fleiri og betri almennar tænastr og harvið stórt trúst á útreiðslurnar hjá landskassanum.

Ein framhaldandi menning av vælferðarsamfelagnum krevur búskaparvøkstur.

Sambandsflokkurin heldur, at tað er best, at vit framleiða okkum til eitt betri búskaparligt haldføri.

Vit skulu brynja okkum í góðum tíðum.

### MARKNAÐARATGONGD TIL ES

Føroyska útflutningsvinnan skal eggjast at flyta seg frá at verða rávøruframleiðara til matvøruframleiðara.

Endamálið er virðisøking og at skapa fleiri og nýggj spennandi arbeiðspláss kring landið.

Sambandsflokkurin hevur í einari løgtingssamtykt í 2017 heitt á landsstýrið um at fara undir samráðingar um betri atgongd til ES-marknaðin. Tíverri kunnu vit staðfesta, at ongi ítækilg úrslit eru nádd á hesum týðandi vinnuøkið.

Her skal ferð setast á, um vit koma til.

### FISKIVINNAN

Fiskivinnan er ein av vinnuligu hornasteinunum undir okkara búskapi og vælferðarsamfelag. Tí skal vinnan vita hvat hon hevur at fyrihalda seg til.

Sambandsflokkurin leggur upp til, at virðisøkja okkara tilfeingi úr havinum mest møguligt, m.a. við at alt skal takast við til lands og í mestan mun virðisøkja í Føroyum.

Treytin er betraðar handilsavtalur, atgongd til kapital og lønsamur rakstur.

Tað skal loysa seg!

Enn er langt eftir á mál skulu vit menna meirvirking á landi. Virðisketan í fiskivinnuni ella tilgongdin við meirvirking byrjar longu, tá fiskurin verður veiddur og heilt til hesin er á marknaðinum sum konsumvøra.

Tí er neyðugt við íløgum í nýggja útgerð umborð á okkara veiðuførurum og íløgum í nýggj skip o.a. Henda tilgongdin eigur at byrja ongantíð og skjótt.

Meira ítøkiligt vil Sambandsflokkurin:

- Skipanin við uppboðssølu skal broytast ella avtakast
- Menningarkvotur skulu gerast varandi
- Umsitingarætlanir og uppbyggingarætlanir fyri botnfiskastovnarnar skulu setast í verk beinanvegin
- Tryggjast skal fiskivinnuni á landi rávørur til meirvirking og virðisøking, soleiðis at vit skapa arbeiðspláss
- Útlenskur kapitalur í fiskivinnuni skal ikki útihýsast, men vit skulu varðveita ræðisrættin í Føroyum
- Føroyar skulu taka lut í øllum viðkomandi altjóða samstarvi um fiskivinnu

### ALIVINNAN

Alivinnan er vorðin ein av vinnuligu hornasteinunum undir okkara búskapi og vælferðarsamfelag.

Alivinnan hevur stórar ætlanir um menning og vøkstur, eitt nú aling á landi. Hetta er við til at tryggja eina skjótari framleiðslu og fyribygja lúsa og sjúkutrúpulleikum.

Ítøkiligt vil Sambandsflokkurin:

- Optimal skipan av aliøkjunum í Føroyum
- Karmar um aling á opnum havi kannast og granskast
- Áseta reglur um fyribygging av dálking av alifirðunum

### FERÐAVINNAN

Sambandsflokkurin hevur prógva, at um vit seta okkum mál, koma vit á mál.

Ferðavinnan var eitt innsatsøkið frá Sambandsflokkinum fyri at skapa nýggjar inntøkur til føroyska búskapin. Hetta átakið eydnaðist til fulnar, onkur vil siga ov gott, tí vit ikki eru nóg væl fyrireikað, at taka ímóti ferðafólkunum.

Vit skulu minnst til, at ferðavinnan enn er í einari uppbyggingarfasu og stendur í vøkstri. Tí hevur tað stóran týdning, at karmarnir fyri vøkstri eru greiðir og støðugir, soleiðis at henda vinnugrein kann gerast ein týðandi partur av føroyska búskapinum.

Hetta skal gerast í javnvág við okkara óspiltu náttúru og føroysku mentanina, so vit øll verða vinnarar.

Meira ítøkiligt vil Sambandsflokkurin:

- Gera nýggja og tíðarhóskandi umhvørvislóg, ið tryggjar føroysku náttúruna
- Felags reglur og mannagongdir fyri, hvussu ferðafólk eiga at ferðast í náttúruni

### RÍKISVEITINGIN

Á hvørjum árið verður 1 milliard av føroysku vælferðini fígga við samlaðu ríkisveitingini. Hetta er ein týðandi partur fyri, at okkara búskapur trygt kann hanga saman.

Harafturat kemur virði av flytferinum millum londini, har allir føroyingar hava ókeypis og fría atgongd til allar lærustovnar í Danmark, fáa SU-studning og aðrar ókeypis sømdir í øllum vælferðarskipanum í ríkinum

Hesar veitingar eru avgerandi fyri at kunna varðveita okkara vælferðar-samfelag. Verða hesar veitingar tiknar burtur, skulu skattir og avgjöld hækka munandi - og sum helst vildi ført til eina fólkaflyting.

Sambandsflokkurin vil tí halda fast við búskaparliga samstarvið í Ríkisfelags-skapinum og vil virka fyri, at tryggja føroyingum eins góð livilíkindi sum í øðrum framkomnum londum, serliga innan felagsmálini, ið eru heilsuverk, fólkapensjónir og serforsorg.

## ELORKUØKIÐ

Tað hevur búskaparligan týdning fyri vinnuna, at tørvurin á elorku í framtíðini verður nøktaður og til ein kappingarføran prís.

Harafturat kemur kravið um grønar orkuloysnir og at vit førka okkum frá olju til varandi orku, sum orkukelda - ein umstilling sum eisini vil spara okkum fyri nógvar hundradtalsmilliónir í útreiðslum til innflutning av olju.

Neyðugt er at skapa karmar fyri at kunna økja elframleiðsluna munandi komandi 10-20 árini, og fremja eina liberalisering av elorkuøkinum. Hetta kann bara gerast innan eitt rímuligt tíðarskeið við, at øll taka tøk og sleppa frammat við sínum hugskotum og loysnum.

Tað er kortini ikki nóg mikið bara at framleiða meira elorku, tað skal nevnliga eisini skipanir og tøkni til á brúkarasiðuni fyri at kunna taka ímóti elorku, sum einasta orkukelda í framtíðini.

Tær broytingar, sum framdar eru higartil av samgonguni muna tíverri lítið og onki og hava við sær, at vit ongan møguleika hava at náa grøna orkumálið í 2030, um einans elorku til øll húski og vinnuna í Føroyum - tá eru skip ikki íroknað.

Tað er týdningmikið, at hesar broytingar á elorkumarknaðinum verða framdar í forstálsi og góðum samstarvið við kommunurnar, sum vara av SEV.

Uppskotið hjá Sambandsflokkinum um elorkuøkið og at skilja sundur net og tænanstu hjá SEV hevur fingið politiska undirtøku millum allar flokkar á Tingi.

## INFRAKERVIÐ AVGERANDI FYRI AT VERDA EITT FRAMKOMID SAMFELAG

Gott Infrakervið er livsnervin i einum nútímans samfelag, tað verið seg bæði innan vegakervi, elorku og samskipti og tí mugu vit eisini i komandi árum tryggja at vit menna og útbyggja øll hesi, fyri at Føroyar í komandi árum kann verða eitt av heimsins best útbygdu londum tøkniliga.

Vit skulu verða eitt samfelag ið hevur skapt so góðar karmar fyri menning bæði vinnuliga og tøkniliga, at framtakshugað og vælútbúgvinn fólk skulu leita sær hendavegin at livað og virkað og verða við til at skapað vøkstur, menning og nýggjar vinnuvegir á altjóða marknaðinum.

Við nýggju tøkni eru vit ikki longur eitt fjarskotið land, nú hava øll møguleikan at hava Føroyar sum arbeiðsstað, hóast arbeitt verður á altjóða marknaðinum. Tí skulu vit framhaldani útbyggja hetta økið.

#### TØRVUR Á BROYTTUM FÍGGJAR- OG BÚSKAPARPOLITIKKI

Búskaparráðið staðfesti í gjár, at samgongan rekur ein skeivan búskaparpolitikk, ein konjunkturviðgangandi politikk, og yvirskotini hjá landskassanum hava verið ov smá. Hetta kann skapa eina álvarsliga kreppu um so er, at umstøðurnar broytast á altjóða marknaðinum fyri at selja okkara fiskavørur, t.d. prísbroyingar ella broyingar í eftirspurningi ella útboði.

Tað er ikki nøktandi, at landskassin ikki kann niðurgjalda skuld í bestu búskapartíðum og harvið bjálva búskapin til verri tíðir og skapa eitt handlifrælsi at tilrættaleggja ein stabilan búskaparpolitikk.

Okkara eftirkomarar skulu ikki arva skuld frá okkum – vit hava skyldu at gjalda skuldina niður.

#### VÆLFERÐ

Føroyska heilsuverkinum tørvar leypandi menning og tillagingar, her verður hugsað bæði um primera heilsuverkið (kommunulæknaskipanin) og sjúkrahúsværkið.

Trupult er at fáa neyðuga talið av kommunulæknum til ymsu økini í landinum og tað sama er galdandi við læknum til ymisku serøkini í sjúkrahúsværkinum. Eisini er tørvurin á tilboðum til rehabilitering stórir.

Tað eru komin tøl á borið, hvat sjúkrahúsværkinum tørvar komandi árin bara fyri at verða á hædd við sjúkrahúsværk í okkara grannalondum, og talan er um stór tøl, á nakrar hundra mió. kr. tilsamans.

Hóast vit hava havt búskaparligt viðrák seinastu árin, mangla framvegis pengar til so týðandi økið, sum okkara heilsuverk.

Tað er onki, at ivast í, at niðurskurðurin í ríkisveitingini í 2002 uppá 366 mió. kr. árliga, sum bleiv gjørdur í óðum verkum, yvir nátt, hevur havt stóra á virkan á raðfestingina av okkara heilsuverki.

Harafturat er tørvur á ábøtrum í almannaverkinum og útbúgvingarverkinum.

Í løtuni verða tey bleytu virðini raðfest ov lágt og tað eru júst hesi virði, sum kunnu gera av, hvørt fólk og familjur velja at búgva ella flyta aftur til Føroya.

## HEILSUMÁL

Eitt vælvirkandi heilsuverk er ein av týðningarmestu hornasteinunum í okkara vælferðarsamfelag. Sambandsflokkurin vil tí seta neyðugar resursir av til økið.

Sambandsflokkurin fer at tryggja, at tað árliga verða játtaðar 30 mió. kr. eyka til uppraðfesting av okkara heilsuverki til viðgerðartrygd, rehabilitering og aðrar átroðkandi viðgerðir.

Vit skulu velja, hvørji serøki skulu verða í føroyska heilsuverkinum, og útgera okkum fult út á teimum økjum.

Sambandsflokkurin vil seta í verk eina viðgerðartrygd, har borgarin fær viðgerð innan ein mána. Eisini skulu patientar við sálarligum sjúkum og likamligum sjúkum líkastillast, hvat viðgerðartrygd viðvíkur. Føroyingar skulu verða beinleiðis partur av donsku skipanini um viðgerðartrygd.

Enn er tó nógv at gera á heilsuøkinum. Ikki minst er rehabilitering ein týðandi táttur, og sum framkomið land skulu okkara borgarar hava góð tilboð um rehabilitering, bæði likamliga, sálarliga og sosialt. Tað er fyrst og fremst fyri virðiligheitina hjá tí einstaka borgaranum, at koma skjótast tilber útaftur til eitt virkið lív. Hetta er samstundis ein ílga fyri samfelagið, ið vit fáa innaftur, við tað, at borgarin kemur úr aftur almennu skipanunum skjótari enn annars.

\*\*\*\*\*

Sambandsflokkurin vil ikki spara uppá viðgerðir uttanlands og neyðugar viðgerðir innanlands. Vit vita, at úrslitið kann gerast, at tað í longdini gerst dýrari, tí fólk ikki sleppa aftur til arbeiðis.

Sambandsflokkurin fer eisini at virka fyri, at bíðilistar til sjúkraviðgerðir generelt verða stytta, og flokkurin stendur við sína ætlan um viðgerðartrygd í samstarvi í Ríkisfelagsskapinum.

Onnur týðandi mál á heilsuøkinum eru:

- Betri samstarv um sjúkra- og heilsuviðgerð.
- Sett verður á stovn ein Miðstøð fyri Diabetesviðgerð, ið vit hava fingið í boði frá Novo Nordisk.
- CPR.-nummur í sjúkrahúsverkinum - nýtsla og samkoyring og felags skráseting
- Felags innkeyp av heilivági

### ALMANNA- OG SOSIALMÁL

Føroyar skulu verða eitt vølfersamfelag fyri øll. Vit hava eina sosiala kontrakt, sum sigur, at teimum, sum tørva hjálp og annars ikki klára seg í styttri ella longri tíð, skulu hava hjálp frá felagsskapinum.

Sambandsflokkurin vil tí:

- Hækka barnafrádráttin í landsskattinum til familjur og einligar forsyrgjarar
- Samskipan av rehabilitering til fólk við serligum viðgerðartørvi
- Tænastur og búðtilboð, umframt skúlatilboð til fólk við breki
- Leigubústaðir til familjur, sum liva undir fátækramarkinum
- Leigubústaðir til einligar forsyrgjarar, ungdóm og eldri
- Endurreisa skattafríu grundarupphæddina til fólkapensjónistar

### GRUNDUPPHÆDDIN TIL PENSJÓNISTAR

Sambandsflokkurin hevur mótmælt og roynt at innføra aftur tann partin uppá 580 kr., sum mánaðarlíga varð skorðin av grundarupphæddini til pensjónistar. Sambandsflokkurin fekk tíverri ikki undirtøku í Tinginum fyri hesum uppskotinum.

Tað skal ongin ivi verða um, at Sambandsflokkurin vil tryggja, at grundarupphæddin aftur verður hækkað, so pensjónistarnir fáa tað teir hava rætt til.

### ÚTBÚGVINGARMÁL

Útbúgving skal tryggja, at fólk hefur góðar og kappingarførar førleikar, bæði í vinnuni og innan tað almenna.

Fólkaskúlin er høvuðsgrundarlagið fyri menning av okkara ungdómi, tí skulu vit tryggja ein tíðarhóskandi skúla, ið er áhugaverdur fyri børnini.

Sambandsflokkurin vil:

- Fleiri hægri útbúgvingar til okkara høvuðsvinnur
- Fleiri lestrarbústaðir ella leiguíbúðir
- Styrkja handaligar útbúgvingar
- Styrkja skúlatilboð til børn við serligum tørvi
- Samskipa skúlaverkið - styrkja og menna fólkaskúlan
- Betra fólkaskúlan - smærri flokkar, styttri skúladagar og minni umsitingarligt arbeiði hjá lærarunum

Glasir má og skal gerast liðugt beinanvegin – næmingar og lærarar skulu ikki bíða meir eftir politisku skipanini.

Fyri tey ungu, ið ætla sær út um landoddarnar at útbúgva seg, er CPR.-nummur til føroysk lesandi, ein stórir fyrimunur, og tí skal hetta setast í verk.

### MENTAMÁL

Mentan er týðandi partur av okkara samleika. Tað er greitt at gera vit lítið og onki við at útvikla og verja okkara mentan, ja so er skjótt, at vit hvørki eru fuglur ella fiskur og t.d. missa partar av mentanararvinum.

Tí vil Sambandsflokkurin:

- Bygging av nýggjum tjóðsavni
- Nýggj høli til Tjóðpall Føroya
- Stovnan av filmsskúla

Sum ein partur av okkara samleika eiga vit at geva Krígssavninum og Hvalastøðini við Áir eitt lyft, soleiðis at tað verður eitt áhugavert vitjanarstað fyri vaksandi ferðavinnuna.

Ein partur av tí mentanarliga er eisini at stuðla ítróttini og øðrum áhugafelagskapum, hetta er til stórt gagn fyri ungdómin, at læra at standa saman um felagsmál og styrkja sosiala grundarlagið, nú hetta er ein vaksandi trupuleiki millum ung.

### ALTJÓÐA SAMSTARV OG RÍKISFELAGSSKAPURIN

Tað er tørvur á størri politiskari ávirkan úr Føroyum á okkara altjóða politik.

Føroyar eru eitt ógvuliga opið samfelag - vørur, tænastr, arbeiðsmegi og kapitalur, sum ferðast um nógv landamørk í Europa og onnur lond.

Vit eiga sum tjóð at hava størri ræði á málum, sum viðkoma okkum sjálvum og sum vit hava førleika og vitan til at arbeiða við og loysa.

Vit skulu tí modernisera Ríkisfelagsskapinum alla tíðina, og gera upp við, hvat virkar og hvat ikki virkar - og allatíðina geva felagsskapinum eitt innihald, sum er nútíðarsvarandi og sum er ført fyri, at taka ímóti framtíðar avbjóðingum.

### ALTJÓÐA SAMSTARV

Theresa May er hart kroyst í samband við Brexit, tí hon hevur ikki undirtøku í fólkinum. Brexit bleiv lumpað ígjøgnum og hon stendur eftir við ruðuleikanum.



Hetta sigur okkum, at vit ikki skulu leypa framav og renna aftaná rákinum, tá rembingar eru í felagsskapinum.

Føroyar eru partur av heimssamfelagnum og eiga at verða við í teimum málum, sum ávirka og viðkoma okkum.

Sambandsflokkurin vil tí arbeiða við altjóða politikki, sum kann gagna Føroyum og gera tað at vit lættari og skjótari fáa atgongd til spennandi marknaðir og kunnu gera handilsavtalar, sum kunnu skapa búskaparvøkstur og arbeiðspláss.

Málið skal verða, at fara frá í mesta mun, at útflyta rávørur til at selja matvørur, við hesum skapa arbeiðspláss og økja peningavirði í samfelagnum.

#### **MODERNISERING AV RÍKISFEALGSSKAPINUM**

Sambandsflokkurin hevur altíð lagt dent á at dagføra og menna Ríkisfelagskapin til tær avbjóðingar, sum til eina hvørja tíð standa fyri framman.

Sambandsflokkurin er einasti flokkur á Løgtingið, ið veruliga vil Ríkisfelagskapin.

Vit síggja Ríkisfelagsskapin sum eina lopfjøl fyri føroyingar út í heim, sum strekkir seg frá norðpólinum suður til miðalhavið. Hetta gevur okkara ungdómi, ið eru heimsborgarar, og okkum øllum, møguleikar og rættindi langt út í heim.

Sum liður í moderniseringini av Ríkisfelagsskapinum, skulu vit loysa knútin á Uttanríkispolitisku Heimildarlógini, tí allar forðingarnar skulu burtur. Handilspolitikkur er veruliga vorðin tann nýggi uttanlandspolitikkurin, har vit vinna pening inn til landið.

Markaforðingar skulu burtur - eitt nú innan heilsuviðgerð og útbúgving.

Tað vildi sjálvandi verið hóskaði, at eitt av føroysku fólkaivaldu umboðunum varð fastur limur í Uttanríkispolitisku nevndini á Fólkatingsi.

Hetta hevði verið eitt stig á vegnum og ein longdur armur til enn størri innlit á uttanríkispolitiska økinum.

\*\*\*\*\*

Eitt uppskot er lagt fyri Løgtingið um at avtaka fólkatingssessirnar, og nógv týðir uppá, at fleiri taka undir við hesum.

Hetta tekur Sambandsflokkurin als ikki undir við.

Tað er óskiljandi, at aðrir flokkar vilja skerja móguleikarnar fyri at tryggja vælferðarstöði og móguleikarnar hjá feroyingum, hóast fólkid vil nakað annað.

Mín áheitan á feroingar er heilt greið!

Veljið eitt sambandsumboð í Fólkingið. Vit hava prógvað, at Føroyar fáa nógv og góð úrslit, tá ið Sambandsflokkurin hevur umboðanina.

Okkara flokkur er hóvligur, semjusøkjandi og samstarvssinnaður.

Lat meg sláa fast, at í Ríkisfelagskapinum eru feroingar heimsins frælsastu fólk, í heimsins besta landið.

Vit vilja varðveita og útvikla Ríkisfelagskapin.

## ONNUR POLITISK MÁL

### ÚTLENDINGAMÁL

Føroyar eru eitt opið samfelag við feroingum, sum flyta til og arbeiða í øðrum londum og útlendingar, sum flyta til og arbeiða í Føroyum. Hetta hevur við sær, at vit ikki kunnu stinga høvdið í sandin og ikki hava eina meining um útlendingamál, herundir hvørjar ætlanir vit leggja á økinum og hvussu vit skulu stýra.

Í løtuni verður útlendingamál koyrt í ein stóran pott og viðgjørt undir einum - men hetta er ikki rætt, tí at tað er grundleggjandi munur á, hvørjir útlendingar vit tosa um.

Tað eru nógvir útlendingar, sum arbeiða og virka í Føroyum í løtuni og vóru teir ikki her í landinum, so steðgaði nógv arbeiðir upp ella kundu ikki setast í gongd. Eisini eru nógv ítróttarfolk, sum eru við til at halda nøkrum av ítróttarfeløgnum uppi við spælarum og venjarum, umframt at teir eru við til at hækka stöðið á ítróttini.

Sambandsflokkurin heldur, at vit eiga at hava ræðisrættin á útlendingamálum, tá umræður arbeiðs- og upphaldsloyvir.

Tá talan er um tann partin, sum hevur við m.a. familjusamanføringar og flóttafólk at gera, eru tað danskir myndugleikar, ið hava førleikarnar og orkuna at viðgerða og taka stöðu í hesum málum. Her skulu vit brúka stórdriftsfyrimunirnar.

## **POLITISK AVRIK**

Sambandsflokkurin hevur í hesum valskeiðnum lagt fleiri lógaruppskot fyri Tingið og fleiri av hesum eru samtykt og enn liggja fleiri til viðgerðar í Løgtinginum.

Sambandsflokkurin hevur eisini sett landsstýrisfólkum eina røð av munnligum og skrivligum fyrispurningum.

Harumframt hava tingfólk luttikið í almenna orðaskiftinum.

Vónandi hava hesi politisku avrikini styrkt flokkin og gjørt flokkin sjónligan, soleiðis at hetta fer at síggjast aftur í valúrslitunum, bæði til eitt fólkatingsval og løgtingsval.

Veljarafeløgini hava skipað fyri politiskum kjakfundum - nakað sum hevur givið flokkinum góða umtalu í almenna rúminum.

## **VALSKRÁ OG VALSTRÍÐ**

Sambandsflokkurin veit, at tað er millum valini, at flokkurin skal vinna komandi valini - og ikki 4-6 vikur áðrenn valdagin.

Spurningurin er, hvat okkara áleið 6.000 veljarar og teir, sum í lýtuni ikki velja flokkin, vilja hava okkum at seta á politisku dagskránnu, og hvat tørvur er á, millum teir mongu málbólkarnar, ið velja flokkin.

Tað ræður um at lurta, eygleiða, velja út, og loysa tey mál, sum gagna breitt og gagna áhugabólkum við serligum tørvi á hjálp, og annars vera framsíggjin - verða uppá forkant.

Sambandsflokkurin er fyrireikaður til eitt komandi fólkatingsval og løgtingsval, og er til reiðar at fara í eitt valstríð.

## **VIT MEINA**

Tað hevur stóran týdning, at okkara veljarar vita, hvar teir hava Sambandsflokkurin og hvat teir til komandi fólkatings- og løgtingsval skulu taka støðu til.

Vit í Sambandsflokkinum meina:

At fremsta málið hjá flokkinum skal vera, at føroyingar allir trívast og mennast í okkara fantastiska landi.

## FORMANSFRÁGREIÐING – LANDSFUNDUR 2019

At tjóðin mennist, úti og heima, við möguleikum, spennandi avbjóðingum og fyrirtakssemi, ið skapa framgongd og vøkstur fyri øll.

At vinnulívið er við til at fígga vælferðina, ið øll hava javnbjóðis atgongd til.

At vit lofta og hjálpa veikum bólkum í samfelagnum.

At samstarvið í Ríkisfelagsskapinum er ein lykil til gott samstarv og økta felags vælferð.

Ognarskattur skal ikki setast í verk.

Yvirtøkur skulu ikki fremjast um vit verða fyri afturstigi og ikki megna fíggingina.

### **ENDI**

Góðu sambandsfólk!

So mong vórðu orðini - og við hesum leggi eg upp til politiskt orðaskifti.

Framhaldandi góðan landsfund øll somul.

Takk fyri!